

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

Міністерство освіти і науки України

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

(Українсько-німецький інститут)

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

(Факультет іноземних мов)

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської студентської наукової онлайн-конференції
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА»

18 березня 2024 року

Одеса – 2024

УДК 81'25(06)

A437

Актуальні проблеми перекладознавства: матеріали Всеукраїнської студентської наукової онлайн-конференції (м. Одеса, 18 березня 2024 року) / За ред. Павлюк Х.Т. Одеса, 2024. с. 81

*Друкуються за рішенням Вченої ради Українсько-німецького інституту
Національного університету «Одеська політехніка»
(Протокол №6 від 21 лютого 2024 року)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ГРОМКО ТЕТЯНА ВАСИЛІВНА – доктор філологічних наук, професор кафедри англійської філології та перекладу Національного університету «Одеська політехніка»

МІТІНА ОЛЕНА МИХАЙЛІВНА – завідувач кафедри англійської філології та перекладу Національного університету «Одеська політехніка», кандидат філологічних наук, доцент

ПАВЛЮК ХРИСТИНА ТАРАСІВНА – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології та перекладу Національного університету «Одеська політехніка»

РЕЦЕНЗЕНТИ:

ДЕРІК ІЛОНА МОРИСІВНА – завідувач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики ПНПУ імені К.Д. Ушинського, кандидат філологічних наук, доцент.

БЕНЬКОВСЬКА НАТАЛЯ БОРИСІВНА – завідувач кафедри мовної підготовки Інституту Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія», кандидат педагогічних наук, доцент.

СИТЬКО ОЛЕНА МИКОЛАЇВНА – завідувач кафедри мовної підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент.

*Автори несуть відповідальність за достовірність поданої інформації.
У збірнику зберігається стилістика та орфографія авторів матеріалів.*

Таким чином, фразеологізми у перекладі художньої літератури виконують не лише мовну, а й культурну функції, допомагаючи зберегти унікальність та автентичність оригіналу, а також передати читачеві особливості та відтінки культурного контексту.

Література

1. Потреба Н. А. Лінгвокультурна адаптація художнього тексту. *Філологічні трактати*. 2012. Т. 4. № 2. С. 78–81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Filtr_2012_4_2_15 (Дата звернення: 24.01.2024).

2. Галинська О. М. Теоретичні засади вивчення інтертекстуальних фразеологізмів у зіставній лінгвокультурології: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.17. Київ, 2012. 245 с. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/41915/Halynska_dis.pdf?sequence=1&isAlloved=y (Дата звернення: 24.01.2024).

3. Кревсун Я. Основні шляхи перекладу фразеологічних одиниць. *Перекладацькі інновації*: матеріали V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 12-13 березня 2015 р. Суми: СумДУ, 2015. С. 71–72. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/39226/1/Krevsun.pdf?sessionId=526A7E89E678E9CC909E31B9AF618AC> (Дата звернення: 24.01.2024).

4. Синонімічні, антонімічні, омонімічні фразеологізми. Багатозначні фразеологізми. URL: <https://www.miyklas.com.ua/p/ukrainska-mova/6-klas/frazeologii-a-40687/poniattia-pro-frazeologizm-iogo-leksichne-znachennia-40609/re-bd0520bf-ab14-4778-b730-8cd898c5d88c> (Дата звернення: 24.01.2024).

ГРАМАТИКО-ПЕРЕКЛАДНИЙ МЕТОД ЯК СПОСІБ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Мельник М. В.
курсант 305 н.в. ФПФПД
Одеський державний університет внутрішніх справ
Наук.керівник – викладач кафедри мовної підготовки Сікорська В. А.

У розквіт комунікативного підходу до вивчення мови у 1980-х та на початку 1990-х років у деяких колах стало модним висміювати так звані "старомодні" методи і, зокрема, щось під загальною назвою "граматичний переклад". Для цього було багато причин, але головна з них полягала в тому, що переклад сам по собі був академічною вправою, а не такою, що допомагає учням користуватися мовою, а відвертий акцент на граматиці мав на меті дізнатися про мову, а не вивчити її.

Граматико-перекладний метод був визначений і описаний наступним чином: Спосіб навчання, при якому студенти вивчають граматику і перекладають слова на свою мову. Вони не практикують спілкування і мало уваги приділяється розмовній мові.

Як і багато інших методів і підходів, граmatичний переклад, як правило, згадується в минулому часі, ніби він більше не існує і вимер, а на зміну йому в усьому світі прийшли розваги і мотивація в комунікативному класі. Однак, якщо ми розглянемо основні особливості граmatичного перекладу, то побачимо, що він не тільки не зник, але й багато з його характеристик були центральними у викладанні мови протягом багатьох століть і залишаються актуальними і сьогодні.

Метод граmatичного перекладу охоплює широкий спектр підходів, але загалом вивчення іноземної мови розглядається як розумова дисципліна, метою якої може бути читання літератури в оригіналі або просто як форма інтелектуального розвитку. Основний підхід полягає в аналізі та вивченні граmatичних правил мови, зазвичай у порядку, що

приблизно відповідає традиційному порядку граматики латинської мови, а потім у практиці маніпулювання граматичними структурами за допомогою перекладу як на рідну мову, так і з неї [1, с.6].

Латинська мова - це сильно флективна мова з переважно вільним порядком слів. Іменники відмінюються за числами та відмінками; займенники та прикметники (включаючи дієприкметники) відмінюються за числами, відмінками та родами; а дієслова відмінюються за особами, числами, часами, способами, дієвідмінами та нахилами. Флексії часто являють собою зміни в закінченні слова, але можуть бути й складнішими, особливо у дієсловах. Таким чином, дієслова можуть приймати будь-яке з понад 100 різних закінчень для вираження різних значень, наприклад *regō* "I rule", *regor* "I am ruled", *regere* "to rule", *regī* "to be ruled". Більшість дієслівних форм складаються з одного слова, але деякі часи утворюються з частини дієслова *sum* "I am", доданої до дієприкметника, наприклад, *ductus sum* "I was led" або *ductūrus est* "he is going to lead"[4].

Метод граматичного перекладу значною мірою ґрунтується на письмових текстах, і тексти широко використовуються як доказ. Типовий підхід полягає в тому, щоб представити правила певної граматичної одиниці, проілюструвати її використання, включивши її кілька разів у текст, і потренуватися у використанні цієї одиниці шляхом написання речень і перекладу їх рідною мовою. До тексту часто додається словниковий список, що складається з нових лексичних одиниць, використаних у тексті, та їх перекладу рідною мовою. Точне використання мовних одиниць є центральним у цьому підході [2, с.73].

Загалом, засобом навчання є рідна мова, яка використовується для пояснення концептуальних проблем та обговорення вживання певної граматичної структури. Все це звучить досить нудно, але можна стверджувати, що метод граматичного перекладу протягом багатьох років мав неабиякий успіх. Мільйони людей успішно вивчили іноземні мови до високого рівня володіння і, в багатьох випадках, без жодного контакту з носіями мови (як це було, наприклад, у колишньому радянському союзі).

Є певні типи учнів, які дуже позитивно реагують на граматичну програму, оскільки вона може дати їм як набір чітких цілей, так і чітке відчуття досягнення. Іншим учням потрібна безпека рідної мови і можливість співвідносити граматичні структури з еквівалентами рідної мови. Перш за все, цей тип підходу може дати учням базовий фундамент, на якому вони можуть потім будувати свої комунікативні навички [2, с.75].

Найважливіші принципи цього методу можна підсумувати наступним чином:

- Наголос робиться на вивченні та перекладі письмової мови, оскільки вона вважається вищою за розмовну.

- Читання та письмо є основними мовними навичками.

- Рідна мова студента є засобом навчання, а також використовується для порівняння з мовою, що вивчається.

- Порівнюються структурні моделі двох мов, і це порівняння робить навчання більш чітким і міцним.

- Фундаментальний принцип переходу від відомого до невідомого дотримується в усьому.

- Успішними учнями вважаються ті, хто перекладає з однієї мови на іншу, хоча не може спілкуватися усно.

- Студенти повинні знати дієвідміни дієслів та інші граматичні парадигми.

- Знання правил допомагає учням уникати помилок будь-якого типу.

- Вчителі відіграють авторитарну роль у класі, а взаємодія відбувається переважно між вчителем і учнем [3].

Звісно, у масовому застосуванні він може бути нудним для багатьох учнів, і, наприклад, швидкий погляд на підручники з іноземних мов 1950-х і 1960-х років покаже некомунікативну природу мови, що використовується в цих підручниках. Однак використання більш просвітлених принципів комунікативного підходу та поєднання їх із системним підходом граматичного перекладу може стати ідеальною комбінацією для

багатьох учнів. З одного боку, вони мають мотивуючу комунікативну діяльність, яка сприяє їх вільному володінню мовою, а з іншого боку, вони поступово набувають міцну і точну основу в граматиці мови. Цей комбінований підхід відображений у багатьох підручниках з англійської мови як іноземної, що публікуються в даний час, і, серед іншого, свідчить про те, що метод граматичного перекладу далеко не мертвий, а дуже навіть живий і процвітаючий, оскільки ми вже в 21 столітті.

Без ґрунтовних знань граматичної основи мови можна стверджувати, що учень володіє не більше, ніж набором комунікативних фраз, які є цілком достатніми для базового спілкування, але яких буде недостатньо, коли від нього вимагатиметься виконати будь-яке складне лінгвістичне завдання.

Література

1. Бех П.О. Концепція викладання іноземних мов в Україні. Іноземні мови. 1996. № 2. С.6.
2. Мамрак А. В. Вступ до теорії перекладу: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. С 73–75.
3. Рябова К.О. Перекладні методи навчання. URL:<http://www.kamts1.kpi.ua/node/1063>(Дата звернення: 24.02.2024).
4. Devine, Andrew M.; Stephens, Laurence D. (2006). Latin Word Order: Structured Meaning and Information. Oxford, New York: Oxford University Press. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0378216607001634>Дата звернення: 12.02.2024).

ПЕРЕКЛАДАЧ ТА ЮРИСТ: СТОСУНКИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Мельник Н. О.

П (І П Б) 2гр. 2022

Одеський державний університет внутрішніх справ
Наук. керівник – ст. викл. Драпалюк К.І.

Договірна та юридична практика – це справа фахівців. Тому доцільно залучати висококваліфікованих юристів і перекладачів на етапах ведення переговорів і складання зовнішньоекономічного договору (контракту). Для здійснення перекладу юридичного документа, в тому числі зовнішньоекономічного договору (контракту), перекладач повинен досконало володіти мовами, з яких здійснюється переклад та на які здійснюється переклад. Перекладач повинен вміти не тільки перекладати слова з однієї мови на іншу, але й робити це в контексті іноді складних культур і правових систем.

Яскравий приклад – підготовка та переклад документа гарантії. Так, у США гарантія має відповідати вимогам Єдиного торгового кодексу. Назва документа гарантія на німецький продукт (*Garantie*), перекладена на англійську мову з метою подальшого продажу цього продукту з такою гарантією в США, має відповідати вимогам законодавства США. У такому випадку перекладачу потрібно знати, що Єдиний торговий кодекс передбачає, що до назви гарантії обов'язково слід включити слово "обмежена" (англ. *limited warranty*), що означає, що за такою гарантією може наступати обмежена відповідальність.

Західна практика укладення зовнішньоекономічних договорів, яка набуває поширення в Україні, має свою специфіку. Вона полягає в тому, що представники сторін, досягнувши принципової домовленості щодо істотних умов потенційного договору, решту справи – підготовку тексту договору – перекладають на плечі правника. Зокрема, це стосується зовнішньоекономічних договорів у сферах банківської діяльності та цінних паперів, інвестиційної діяльності тощо, предметом яких є значні матеріальні цінності [1, с.28].